

Toelichting bij correctievoorschrift klassieke talen 2010

Van verschillende kanten uit het veld heeft de CEVO positieve reacties ontvangen over de aanvullingen op de correctievoorschriften Grieks en Latijn 2009. Ook in 2010 zal de CEVO indien nodig voor deze vakken een aanvulling op het correctievoorschrift publiceren. Door de gewijzigde opzet van de correctievoorschriften voor 2010 zal dit echter naar verwachting minder noodzakelijk zijn.

In deze tekst wordt een algemene toelichting gegeven over de toepassing van correctieregels in de correctievoorschriften bij de examens klassieke talen eerste tijdvak. Bovendien wordt uitgelegd op welke punten de correctievoorschriften klassieke talen in 2010 zullen afwijken van de opzet van de correctievoorschriften van de examens klassieke talen in 2009.

Toelichting correctieregels

- Vakspecifieke regels

Vakspecifieke regel 6 vervalt met ingang van het centraal examen 2010. Uit de praktijk is gebleken dat de algemene regels 3.3 en 3.4 voldoende houvast geven voor de correctie van citaatvragen.

- Correctie van citaatvragen

Bij vragen naar het citeren van **tekstelementen** moeten de verplichte woorden in het door de examenkandidaat gegeven antwoord staan, en *mogen* de eventueel tussen haakjes geplaatste woorden erin staan. Hierbij maakt het niet uit, welke van die tussen haakjes geplaatste woorden in het antwoord staan.

Bij vragen naar het citeren van een **woord** wordt, indien het gegeven antwoord door de examenkandidaat uit meer woorden bestaat, alleen het eerste in het antwoord gegeven woord beoordeeld. Hierbij maakt het niet uit of er meer woorden achter dit eerste woord staan; als die er staan worden die niet beoordeeld.

Een tekstelement kan variëren van een woord tot maximaal een hele zin. Soms wordt in de vraag aangegeven dat er slechts één woord moet worden geciteerd. Dit gebeurt in die gevallen waarin moeilijk te bepalen is welke woorden ook nog zouden kunnen worden 'meegeciteerd'. Hieruit mag niet afgeleid worden dat in andere gevallen per se twee of meer woorden geciteerd moeten worden.

- Betekenis van slash (/) in het correctievoorschrift

Een slash (/) in het correctievoorschrift betekent dat het alternatieve antwoorden betreft. Slechts een van beide delen dient in het antwoord voor te komen. Wanneer er geen spatie voor en na de slash staat, betreft het alternatieve woorden. Wanneer er wel spaties staan, gaat het om alternatieve zinsdelen.

- Toekenning scorepunten

Het systeem van de scorepunten is erop gebaseerd dat elk punt verdienbaar moet zijn. In het correctievoorschrift is dit (waar het vragen betreft met meer dan één punt) steeds met een bolletje per te verdienen punt aangegeven. Soms wordt door middel van een opmerking onder het antwoord duidelijk gemaakt hoe er nog één punt kan worden behaald (bijvoorbeeld bij een niet volledig citaat). Aan de andere kant wordt soms één punt toegekend, wanneer het antwoord uit twee of meer onderdelen bestaat. Dit is het geval wanneer de onderdelen van het antwoord een onlosmakelijke eenheid vormen.

Bij de beoordeling van de vertaling dient elke (herhalings)fout opnieuw te worden aangerekend, tenzij anders is aangegeven. Bij meerpuntskola is niet altijd aangegeven dat er ook één punt verdiend kan worden. Toch is hier ook het behalen van één punt mogelijk,

bijvoorbeeld in het geval van onvertaald laten van een woord dat 'niet van essentieel belang is voor de betekenis van dat kolon' (vakspecifieke regel 5).

- **Formuleringen**

Wanneer in het beoordelingsmodel voor de vertaling formuleringen worden gebruikt van het type 'niet als aoristus vertaald' of 'niet als ablativus vertaald', dan wordt hiermee bedoeld: het betreffende Griekse/Latijnse woord/tekstelement is niet vertaald zoals een aoristus respectievelijk ablativus in het Nederlands weergegeven dient te worden.

- **3-puntskola**

In het correctievoorschrift voor de vertaling wordt ernaar gestreefd zo min mogelijk 3-puntskola op te nemen. Dit om te voorkomen dat een leerling drie punten zou verliezen op grond van vakspecifieke regel 3.

- **Vragen over grammaticale structuur**

Vragen over 'grammaticale structuur' worden wel eens verkeerd begrepen. Het gaat hierbij om een verschil in taalsysteem (bijvoorbeeld een Griekse/Latijnse participiumconstructie die in het Nederlands met een hoofdzin wordt vertaald).

- **Vragen naar stilistica**

Bij de vragen naar stilistica wordt altijd uitgegaan van de officiële minimumlijst en de voorgeschreven stilistische middelen in de syllabus van de CEVO. De VCN heeft inmiddels de lijst stilistica voorzien van voorbeelden. Hoewel deze VCN-lijst geen officiële status heeft, wordt er bij de constructie van de examens wel rekening mee gehouden.

Versobering beoordelingsmodel voor de vertaling eerste tijdvak

Het beoordelingsmodel bij de vertaling wordt met ingang van 2010 'versoberd'.

Dit betekent niet dat het correctievoorschrift soepeler wordt, maar dat er meer aan de professionaliteit van de corrector wordt overgelaten. Aperte foutmogelijkheden worden niet meer opgenomen. De vakspecifieke regels 3, 4 en 5 bieden voldoende houvast voor de correctie. Om een indruk te geven van de manier waarop deze versobering vorm zal krijgen, is het correctievoorschrift voor de vertaling van het examen Latijn 2008-1 bijgevoegd in de bijlage, in originele (bijlage 1) en aangepaste vorm (bijlage 2).

Hulpmiddelen en correctievoorschrift

Bij Latijn en Grieks is het gebruik van een Latijns resp. Grieks woordenboek toegestaan, evenals van een grammatica-overzicht (in het woordenboek of los). Niet toegestaan is een woordenboek dat specifiek is toegesneden op een auteur aan wiens werk de vertaalopgave ontleend is (bijv. Mehler bij Homerus).

Bij Grieks is het toegestaan het woordenboek van Ch. Hupperts te gebruiken inclusief het hierin opgenomen grammatica-overzicht en de alfabetische werkwoordenlijst. Ook is het toegestaan dit grammatica-overzicht en deze alfabetische werkwoordenlijst (als los boekje uitgegeven onder de naam Compendium) naast een ander Grieks woordenboek te gebruiken. De teksten in het examen Grieks worden geannoteerd indien daar woorden in staan die niet in het woordenboek (en het compendium) van Hupperts zijn terug te vinden maar wel in een ander woordenboek. Dit om rechtsongelijkheid te voorkomen.

Bij Latijn is het toegestaan het woordenboek van H. Pinkster te gebruiken, inclusief het hierin opgenomen grammatica-overzicht. Ook is het toegestaan dit grammatica-overzicht in losse vorm te gebruiken naast een ander Latijns woordenboek.

Daarnaast geldt de minimumlijst van de CEVO onverkort. Dit houdt in dat de daarin genoemde vormen niet zullen worden geannoteerd. Uit de praktijk van de afgelopen jaren blijkt dat bij de vertaaltekst soms toch vormen die in de minimumlijst voorkomen geannoteerd worden. Dit gebeurt met name bij een opeenhoping van moeilijkheden in één zin, of als

gevreesd wordt dat een onjuiste interpretatie verstrekkende gevolgen heeft voor de rest van de vertaling.

Wanneer een vorm niet in de minimumlijst voorkomt, maar wel in het compendium is te vinden, wordt de betreffende vorm niet opgegeven.

Correctievoorschrift VWO
2008

tijdvak 1

Latijn

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling (*originele vorm*)

	Kolon 27	
1	maximumscore 1 In hoc me recondidi Met het volgende doel heb ik mezelf teruggetrokken	
	Niet fout rekenen: recondo verbergen	
	recondidi niet vertaald als perfectum	0
	recondo bewaren/geheimhouden	0
	Kolon 28	
2	maximumscore 1 et fores clusi, en de deur(en) gesloten,	
	fores niet vertaald als vorm van foris	0
	clusi niet vertaald als perfectum	0
	cludo elke andere betekenis behalve 'sluiten' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 29	
3	maximumscore 2 ut prodesse pluribus possem. (op)dat ik voor meer mensen nuttig kon zijn / meer mensen kon/kan helpen / om meer mensen te kunnen helpen.	
	Niet fout rekenen: zodat ik meer mensen zou kunnen helpen	
	ut hoe/zoals/waar	0
	pluribus niet vertaald als comparativus	1
	pluribus niet vertaald als dat. bij prodesse	0
	plures de meerderheid	1
	Kolon 30	
4	maximumscore 1 Nullus mihi per otium dies exit; Geen dag gaat voor mij voorbij met nietsdoen / in rust;	
	nullus niet verbonden met dies	0
	mihi door mij	0
	per elke andere betekenis behalve 'met/in' of een synoniem daarvan	0
	otium studie/wetenschapsbeoefening/vrede / politieke rust	0
	dies niet vertaald als onderwerp van exit	0
	exit niet vertaald als tegenwoordige tijd	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 31

5 **maximumscore 2**

partem noctium studiis vindico;
 een deel van de nacht(en) eis ik op voor / maak ik vrij voor / besteed ik aan
 werk/studie(s);

- partem** niet vertaald als vorm van **pars** 0
- pars** elke andere betekenis behalve 'deel' of een synoniem daarvan 0
- noctium** niet verbonden met **partem** 0
- studiis** niet vertaald als dativus 0
- vindico** elke andere betekenis behalve 'opeisen/vrijmaken / besteden aan' of een synoniem daarvan 0

Kolon 32

6 **maximumscore 1**

non vaco somno sed succumbo,
 ik maak geen tijd voor slaap maar word erdoor overmand,

- somno** niet vertaald als dativus 0
- somno** niet verbonden met vaco 0

Kolon 33

7 **maximumscore 2**

et oculos vigilia fatigatos cadentesque in opere detineo.
 en houd mijn door het waken vermoeide en dichtvallende ogen bezig met
 (het) werk / en houd mijn ogen die moe zijn door het waken en (dreigen)
 dicht (te) vallen bezig met (het) werk.

- oculos** niet vertaald als lijdend voorwerp bij **detineo** 0
- oculus** gezicht 0
- vigilia** niet vertaald als ablativus 0
- vigilia** elke andere betekenis behalve 'waken' of een synoniem daarvan 0
- fatigatos** niet verbonden met **oculos** 0
- cadentesque** niet verbonden met **oculos** 0
- opere** niet vertaald als vorm van **opus** 0
- opus** elke andere betekenis behalve 'werk' of een synoniem daarvan 0
- detineo** elke andere betekenis behalve 'bezig houden' of een synoniem daarvan 0

Kolon 34

8 **maximumscore 2**

Secessi non tantum ab hominibus sed a rebus, et in primis a meis rebus:
 Ik heb me niet alleen teruggetrokken van (de) mensen maar (ook) van (de)
 zaken, en vooral van mijn (eigen) zaken:

- secessi** niet vertaald als perfectum 0

Vraag	Antwoord	Scores
	secessi niet vertaald als 1e persoon enkelvoud	0
	tantum niet vertaald als bijwoord	0
	ab door	0
	a door	0
	res ding	1
	res elke andere betekenis behalve 'zaak' of een synoniem daarvan behoudens 'ding'	0
	meis niet verbonden met rebus	0
	Kolon 35	
9	maximumscore 1 posterorum negotium ago. ik voer (het) werk / (de) zaak/zaken voor toekomstige generaties uit / ik doe (het) werk voor toekomstige generaties.	
	Niet fout rekenen: negotium ago ik handel	
	negotium elke andere betekenis behalve 'werk/zaak' of een synoniem daarvan	0
	ago elke andere betekenis behalve 'uitvoeren/doen' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 36	
10	maximumscore 2 Illis aliqua (kolon 37) conscribo; Voor hen schrijf ik enkele zaken op;	
	Niet fout rekenen: illis daarvoor	
	illis niet vertaald als dativus	0
	aliqua niet vertaald als lijdend voorwerp bij conscribo	0
	aliqua langs een of andere weg / op een of andere manier	0
	aliqua iets	1
	conscribo elke andere betekenis behalve 'opschrijven' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 37	
11	maximumscore 1 quae possint prodesse die (zouden) kunnen helpen / tot nut (zouden) kunnen zijn	
	om te kunnen helpen	0
	quae niet vertaald als onderwerp van possint	0
	quae wat	0
	Niet aanrekenen, indien aliqua (kolon 36) met 'iets' is vertaald	
	Kolon 38	
12	maximumscore 2	

Vraag	Antwoord	Scores
	salutares admonitiones, (kolon 39) litteris mando, heilzame adviezen schrijf ik op	
	salutares niet verbonden met admonitiones	0
	litteris mando elke andere betekenis behalve 'opschrijven' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 39	
13	maximumscore 2 velut medicamentorum utilium compositiones, als waren het (de) samenstellingen van nuttige geneesmiddelen,	
	medicamentorum niet vertaald als genitivus	0
	medicamentorum vertaald als enkelvoud	1
	medicamentum elke andere betekenis behalve 'geneesmiddel' of een synoniem daarvan	0
	utilium niet verbonden met medicamentorum	0
	compositiones vertaald als enkelvoud	1
	compositio elke andere betekenis behalve 'samenstelling' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 40	
14	maximumscore 2 esse illas efficaces in meis ulceribus expertus, omdat ik ervaren heb dat die doeltreffend waren bij mijn verwondingen/pijnen/ (ziekelijke) hartstocht(en),	
	illas niet vertaald als onderwerp van de a.c.i.	0
	efficaces niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde	0
	meis niet verbonden met ulceribus	0
	ulceribus niet vertaald als vorm van ulcus	0
	ulcus elke andere betekenis behalve 'verwonding/pijn/ (ziekelijke) hartstocht' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 41	
15	maximumscore 1 quae (kolon 42) serpere desierunt. die zijn opgehouden zich te verspreiden / die zich niet langer verspreiden.	
	quae niet vertaald als onderwerp van desierunt	0
	desino omslaan in	0
	desierunt niet vertaald als vorm van desino	0
	desierunt niet vertaald als perfectum	0
	Kolon 42	
16	maximumscore 1	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>etiam si persanata non sunt, ook al zijn ze niet helemaal genezen,</p> <p>Niet fout rekenen: ook als ze niet helemaal genezen zijn</p>	
	etiam bovendien / nog (altijd) / nogmaals	0
	si of	0
	persanata niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde	0
	Kolon 43	
17	maximumscore 2	
	Rectum iter, (kolon 44 en kolon 45) aliis monstro. De juiste weg toon ik (aan) anderen.	
	rectum niet verbonden met iter	0
	rectus elke andere betekenis behalve 'juist' of een synoniem daarvan	0
	iter niet vertaald als lijdend voorwerp bij monstro	0
	iter reis/mars	0
	aliis niet vertaald als dativus meervoud	0
	monstro niet vertaald als werkwoordsvorm	0
	monstro elke andere betekenis behalve 'tonen' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 44	
18	maximumscore 1	
	quod sero cognovi die ik laat heb leren kennen	
	Niet fout rekenen: sero te laat	
	quod niet vertaald als lijdend voorwerp bij cognovi	0
	sero niet vertaald als bijwoord	0
	cognovi niet vertaald als perfectum	0
	cognosco elke andere betekenis behalve 'leren kennen' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 45	
19	maximumscore 1	
	et lassus errando, en moe van/door het dwalen,	
	errando niet vertaald als gerundium ablativus	0
	erro elke andere betekenis behalve 'dwalen' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 46	
20	maximumscore 1	
	Clamo: Ik roep:	
	clamo bij zich roepen / duidelijk maken	0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 47	
21	maximumscore 2 'Vitate quaecumque vulgo placent, 'Vermijd(t) wat (ook maar) de grote massa / het volk behaagt / alle zaken die het volk behagen,	
	vitate niet vertaald als imperativus	0
	quaecumque niet vertaald als onderwerp van placent	0
	vulgo niet vertaald als dativus	0
	placent niet vertaald als tegenwoordige tijd	1
	Kolon 48	
22	maximumscore 1 quae casus attribuit; wat / welke zaken / die het toeval toedeelt / heeft toegedeeld;	
	quae niet vertaald als lijdend voorwerp bij attribuit	0
	casus niet vertaald als onderwerp van attribuit	0
	attribuo elke andere betekenis behalve 'toevertrouwen', 'toedelen' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 49	
23	maximumscore 2 ad omne fortuitum bonum suspiciosi pavidique subsistite: bied(t) achterdochtig en angstig weerstand aan elk toevallig voordeel:	
	omne niet verbonden met fortuitum bonum	0
	omne fortuitum bonum alle toevallige voordelen	1
	fortuitum niet verbonden met bonum	0
	bonum niet vertaald als onzijdig	0
	bonum elke andere betekenis behalve 'voordeel/goed(s)' of een synoniem daarvan	0
	suspiciosi niet vertaald bij het onderwerp subsistite	0
	suspiciosus argwaan wekkend	0
	pavidique niet vertaald bij het onderwerp subsistite	0
	pavidus beangstigend	0
	subsistite niet vertaald als imperativus	0
	Kolon 50	
24	maximumscore 1 et fera et piscis (kolon 51) decipitur. (ook) een wild dier en een vis worden / zowel een wild dier als een vis wordt bedrogen/misleid.	
	fera niet vertaald als onderwerp van decipitur	0
	fera niet vertaald als zelfstandig naamwoord	0

Vraag	Antwoord	Scores
	piscis niet vertaald als onderwerp van decipitur	0
	piscis elke andere betekenis behalve 'vis' of een synoniem daarvan	0
	decipitur niet vertaald als tegenwoordige tijd	0
	decipio elke andere betekenis behalve 'bedriegen/misleiden' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 51	
25	maximumscore 1 spe aliqua oblectante wanneer een of ander lokmiddel een verleiding vormt	
	Niet fout rekenen: omdat een of ander lokmiddel een verleiding vormt hoewel een of ander lokmiddel een verleiding vormt niet vertaald als abl. abs.	0 0
	Kolon 52	
26	maximumscore 2 Munera ista fortunae putatis? Beschouwen jullie die zaken / dat als geschenken van het lot? / Menen jullie dat die zaken geschenken zijn van het lot?	
	munera niet vertaald als vorm van munus	0
	munera niet predicatief / niet als naamwoordelijk deel van het gezegde (in a.c.i.) vertaald	0
	munus elke andere betekenis behalve 'geschenk' of een synoniem daarvan	0
	ista niet gesubstantiveerd vertaald	0
	fortunae niet vertaald als genitivus	0
	fortuna geluk	1
	fortuna ongeluk	0
	putatis niet vertaald als tegenwoordige tijd	0
	putatis vertaald als 2 ^e persoon enkelvoud	1
	Kolon 53	
27	maximumscore 1 Insidiae sunt. Het is een hinderlaag.	
	Niet fout rekenen: Het zijn hinderlagen.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Bijlage 2

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling (*aangepaste vorm*)

Kolon 27

maximumscore 1

In hoc me recondidi

Met het volgende doel heb ik mezelf teruggetrokken

Niet fout rekenen: **recondo** verbergen

Kolon 28

maximumscore 1

et fores clusi,

en de deur(en) gesloten,

Kolon 29

maximumscore 2

ut prodesse pluribus possem.

(op)dat ik voor meer mensen nuttig kon zijn / meer mensen kon/kan helpen

/ om meer mensen te kunnen helpen.

Niet fout rekenen: zodat ik meer mensen zou kunnen helpen

ut hoe/zoals/waar

0

Kolon 30

maximumscore 1

Nullus mihi per otium dies exit;

Geen dag gaat voor mij voorbij met nietsdoen / in rust;

mihi door mij

0

Kolon 31

maximumscore 2

partem noctium studiis vindico;

een deel van de nacht(en) eis ik op voor / maak ik vrij voor / besteed ik aan werk/studie(s);

pars elke andere betekenis dan 'deel' of een synoniem daarvan

0

vindico elke andere betekenis dan 'opeisen/vrijmaken / besteden aan' of een synoniem daarvan

0

Kolon 32

maximumscore 1

non vaco somno sed succumbo,

ik maak geen tijd voor slaap maar word erdoor overmand,

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 33

maximumscore 2

et oculos vigilia fatigatos cadentesque in opere detineo.

en houd mijn door het waken vermoeide en dichtvallende ogen bezig met (het) werk / en houd mijn ogen die moe zijn door het waken en (dreigen) dicht (te) vallen bezig met (het) werk.

vigilia elke andere betekenis dan 'waken' of een synoniem daarvan	0
opere niet vertaald als vorm van opus	0
opus elke andere betekenis dan 'werk' of een synoniem daarvan	0
detineo elke andere betekenis dan 'bezig houden' of een synoniem daarvan	0

Kolon 34

maximumscore 2

Secessi non tantum ab hominibus sed a rebus, et in primis a meis rebus:

Ik heb me niet alleen teruggetrokken van (de) mensen maar (ook) van (de) zaken, en vooral van mijn (eigen) zaken:

tantum niet vertaald als bijwoord	0
ab door	0
a door	0
res elke andere betekenis dan 'zaak' of een synoniem daarvan	0

Kolon 35

maximumscore 1

posterorum negotium ago.

ik voer (het) werk / (de) zaak/zaken voor toekomstige generaties uit / ik doe (het) werk voor toekomstige generaties.

Niet fout rekenen: **negotium ago** ik handel

Kolon 36

maximumscore 2

Illis aliqua (kolon 37) conscribo;

Voor hen schrijf ik enkele zaken op;

Niet fout rekenen: **illis** daarvoor

illis niet vertaald als dativus	0
aliqua langs een of andere weg / op een of andere manier	0
aliqua iets	1
conscribo elke andere betekenis dan 'opschrijven' of een synoniem daarvan	0

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>Kolon 37 maximumscore 1 quae possint prodesse die (zouden) kunnen helpen / tot nut (zouden) kunnen zijn</p> <p>om te kunnen helpen</p>	0
	<p>Kolon 38 maximumscore 2 salutare admonitiones, (kolon 39) litteris mando, heilzame adviezen schrijf ik op</p> <p>litteris mando elke andere betekenis dan 'opschrijven' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>Kolon 39 maximumscore 2 velut medicamentorum utilium compositiones, als waren het (de) samenstellingen van nuttige geneesmiddelen,</p> <p>medicamentorum vertaald als enkelvoud 1</p> <p>medicamentum elke andere betekenis dan 'geneesmiddel' of een synoniem daarvan 0</p> <p>compositiones vertaald als enkelvoud 1</p> <p>compositio elke andere betekenis dan 'samenstelling' of een synoniem daarvan 0</p>	
	<p>Kolon 40 maximumscore 2 esse illas efficaces in meis ulceribus expertus, omdat ik ervaren heb dat die doeltreffend waren bij mijn verwondingen/pijnen/ (ziekelijke) hartstocht(en),</p> <p>ulcus elke andere betekenis behalve 'verwonding/pijn/ (ziekelijke) hartstocht' of een synoniem daarvan</p>	0
	<p>Kolon 41 maximumscore 1 quae (kolon 42) serpere desierunt. die zijn opgehouden zich te verspreiden / die zich niet langer verspreiden.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 42

maximumscore 1

etiam si persanata non sunt,
ook al zijn ze niet helemaal genezen,

Niet fout rekenen: ook als ze niet helemaal genezen zijn

Kolon 43

maximumscore 2

Rectum iter, (kolon 44 en kolon 45) aliis monstro.
De juiste weg toon ik (aan) anderen.

rectus elke andere betekenis dan 'juist' of een synoniem daarvan 0

monstro niet vertaald als werkwoordsvorm 0

monstro elke andere betekenis dan 'tonen' of een synoniem daarvan 0

Kolon 44

maximumscore 1

quod sero cognovi
die ik laat heb leren kennen

Niet fout rekenen: **sero** te laat

Kolon 45

maximumscore 1

et lassus errando,
en moe van/door het dwalen,

Kolon 46

maximumscore 1

Clamo:
Ik roep:

Kolon 47

maximumscore 2

'Vitate quaecumque vulgo placent,
'Vermijd(t) wat (ook maar) de grote massa / het volk behaagt / alle zaken
die het volk behagen,

vitae niet vertaald als imperativus 0

Kolon 48

maximumscore 1

quae casus attribuit;
wat / welke zaken / die het toeval toedeelt / heeft toegedeeld;

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 49

maximumscore 2

ad omne fortuitum bonum suspiciosi pavidique subsistite:

bied(t) achterdochtig en angstig weerstand aan elk toevallig voordeel:

omne fortuitum bonum alle toevallige voordelen	1
bonum niet vertaald als onzijdig	0
bonum elke andere betekenis behalve 'voordeel/goed(s)' of een synoniem daarvan	0
suspiciosus argwaan wekkend	0
pavidus beangstigend	0
subsistite niet vertaald als imperativus	0

Kolon 50

maximumscore 1

et fera et piscis (kolon 51) decipitur.

(ook) een wild dier en een vis worden / zowel een wild dier als een vis wordt bedrogen/misleid.

Kolon 51

maximumscore 1

spe aliqua oblectante

wanneer een of ander lokmiddel een verleiding vormt

Niet fout rekenen: omdat een of ander lokmiddel een verleiding vormt

Kolon 52

maximumscore 2

Munera ista fortunae putatis?

Beschouwen jullie die zaken / dat als geschenken van het lot? / Menen jullie dat die zaken geschenken zijn van het lot?

munus elke andere betekenis dan 'geschenk' of een synoniem daarvan	0
fortuna geluk	1
fortuna ongeluk	0
putatis niet vertaald als tegenwoordige tijd	0

Kolon 53

maximumscore 1

Insidiae sunt.

Het is een hinderlaag.

Niet fout rekenen: Het zijn hinderlagen.